

Universitat de Lleida

GUIA DOCENT
ESTRUCTURA SOCIAL

Coordinació: MATEO GONZALEZ, DIEGO

Any acadèmic 2023-24

Informació general de l'assignatura

Denominació	ESTRUCTURA SOCIAL			
Codi	101714			
Semestre d'impartició	2N Q(SEMESTRE) AVALUACIÓ CONTINUADA			
Caràcter	Grau/Màster	Curs	Caràcter	Modalitat
	Grau en Treball Social	1	OBLIGATÒRIA	Presencial
Nombre de crèdits assignatura (ECTS)	6			
Tipus d'activitat, crèdits i grups	Tipus d'activitat	PRAULA		TEORIA
	Nombre de crèdits	1.8		4.2
	Nombre de grups	2		1
Coordinació	MATEO GONZALEZ, DIEGO			
Departament/s	PSICOLOGIA, SOCIOLOGIA I TREBALL SOCIAL			
Informació important sobre tractament de dades	Consulteu aquest enllaç per a més informació.			
Idioma/es d'impartició	Català			

Professor/a (s/es)	Adreça electrònica professor/a (s/es)	Crèdits impartits pel professorat	Horari de tutoria/lloc
MATEO GONZALEZ, DIEGO	diego.mateo@udl.cat	7,8	

Informació complementària de l'assignatura

Introducció:

De què parlem quan ens referim al concepte d'estructura social?

Per què hi ha persones riques i persones pobres? Per què hi ha persones amb un alt nivell d'estudis i persones que tot just saben llegir i escriure? Per què hi ha persones que...?

La **cultura occidental**, de fort biaix **individualista**, ens **dona** infinitat d'eines i recursos per buscar **respostes individuals**: hi ha persones resilents, empoderades, emprenedores, extravertides, amb intel·ligència emocional, etcètera i d'altres que no ho son tant o no ho son gens (descomptant aquelles la situació de les quals és en gran part atribuïble a causes més físiques o biològiques).

El que **no és tant habitual** és escoltar primeres **respostes que destaquen elements contextuals** (observant els condicionants socials estructurals) com ara haver nascut en certa **família** o cert **barri**, haver estudiat en cert **centre educatiu**, **compartir** certes aficions i **consums** culturals, etcètera.

En aquesta matèria, com veureu en estudis com els de Martínez Celorrio i Marin Saldo, **aprendreu que no som com altres espècies animals, més condicionades per la seva dotació biològica, però tampoc som tan lliures, en la majoria de casos**, com per decidir què volem ser, què volem fer, amb qui volem estar... En resum, en les anàlisis sociològiques, **les fletxes de Cupido no solen ser tirades amb una bena als ulls** (posant en quarantena la frase "el amor és cec", solent ser habitual, com mostren estudis sobre homogàmia social, que les parelles tinguin estatus similars (similar nivell d'estudis, per exemple). Igualment, l'anàlisi estructural social permet veure (per ex., amb l'ús d'enquestes amb qüestionaris) que és més o menys probable acabar estudis universitaris en funció de la classe social d'origen.

Durant aquest semestre, **les lectures que trobareu en el dossier més les dinàmiques** que establim en format **de grup mitjà més les tasques** que dureu a terme (tant de manera individual com en petit grup) **haurien d'ajudar-vos a atenuar**, com a futures persones que treballareu en l'àmbit social més assistencial, **la sensació** que vivia la mare de Sennett **de ser conscient que prop d'ella però lluny de la seva comprensió succeïen coses que ajudaven a explicar** perquè eren necessàries persones com elles en la societat capitalista nord-americana en una època on, superades les conseqüències més greus de la gran guerra mundial, es posava a ple rendiment la societat de consum ideada per persones com el fabricant de cotxes Henry Ford i analitzada per economistes com John K. Galbraith com a societat "opulenta".

Donar una resposta a aquesta qüestió de **perquè en societats que produeixen o importen bens o serveis sobrats** (si comptessin la seva quantitat i la dividíssim pel nombre de persones que havien la nostra societat - en termes territorials i polítics) **hi ha persones que no reben** res a l'hora de repartir-ho no és gens fàcil i defuig de propostes simplistes.

En aquesta matèria, humilment, intentarem visualitzar, entre tots i totes, factors, actors, accions, actituds, opinions, dinàmiques, lluites, consensos, afinitats electives, estratègies, recursos, agrupacions, institucions, partits, ideologies, mitjans, etcètera, etcètera, que poden ajudar a augmentar la vostra comprensió de la societat en la qual exercireu com a treballadors i treballadores socials.

Per explicar les diferències socials s'ha en quin tipus de societat estem s'han usat conceptes com industrial, post-industrial, de serveis, de la informació, de l'Estat del Benestar, neoliberal, socialista, global,

Per explicar les diferències socials, **des de la sociologia i la psicologia social s'han observat variables que transcendeixen situacions individuals** (com ara ser més o menys extravertit, tenir més o menys habilitats socials, més o menys intel·ligència emocional, etc.). Per a sociòlegs com Durkheim o Tönnies és més fàcil entendre què ens fa diferents en petits grups o en societats més senzilles (quant a dinàmiques socials) i que poden explicar dinàmiques d'integració i exclusió. A ningú se li escapa que el sentiment identitari ens ajuda a entendre perquè no trobarem algú simpatitzant del Real Madrid de futbol en una trobada on hi hagi el personal seguidor del F.C. Barcelona més fanàtic. I tampoc se li escapa a ningú que en un context on predomini un fort component identitari religiós en les seves versions més dogmàtiques (sigui del color que sigui), ho té magre la persona que no segueixi la pauta dominant.

Si lo anterior és fàcil d'entendre en situacions polars, de blanc/negre, no ho és tant en grans conglomerats d'individus que conviuen en situacions on poden connectar per afinitat en certes tries i decisions mentre poden ser més polars en altres. D'aquí, per ex., la pertinença de preguntes que contenen les enquestes que es passen a Catalunya, des de fa anys, com ara "vostè se sent només catalana, 50/50 cat-esp, més d'un costat que l'altre...". Però, com suggereixo a l'inici d'aquest paràgraf, per sí sola, aquesta pregunta (i les seves respostes) no poden explicar totes les dinàmiques de diferenciació entre les persones que cohabitaven un territori...

Així, doncs, a través de les anàlisis i experiències dels diversos estudis i autors d'aquest dossier, anirem observant quines variables prenen relleu en cadascun d'aquests estudis. Ja sigui la posició laboral (en l'esquema de Goldthorpe i que serveix, malgrat les crítiques actuals d'autors com Savage, per fer comparacions internacionals), **el nivell educatiu, la edat, ser home/dona o no binari, el sentiment (o la seva absència) religiós, la família de procedència, el lloc/barri/espai/casa/etc., de residència, els gustos culturals, el nivell de poder, etcètera, etcètera.**

Els sociòlegs i les sociòlogues parlen d'**estructuració** o **estratificació social** per descriure i categoritzar les **desigualtats** que existeixen entre els **individus** i els **grups** dins les societats humanes. Els individus i els grups tenen diferents tipus d'**accés als recursos** socialment valorats i al **poder** segons quina sigui la seva posició dins de l'estructura social i en relació a la seva posició en la **divisió social del treball**. Tanmateix, si bé des de temps immemorials hi ha hagut contactes entre cultures diferents (ja siguin bèl·lics, comercials o d'un altre tipus), és en les darreres dècades que hom pot observar en societats com la nostra (que pertany al club dels països rics) un augment del mosaic d'orígens nacionals conformadors de la nostra realitat quotidiana educativa, laboral, convivencial, etcètera.

Gran part de l'anàlisi sociològica de l'estructura social es basa en les idees desenvolupades per **Karl Marx i Max Weber** sobre les **classes socials** i l'estratificació. La importància de la teoria marxista en relació als individus, la seva **força de treball**, les **relacions de producció**, els **mitjans de producció** o el **model d'explotació capitalista** per citar alguns exemples són cabdals per entendre bona part de la teoria sociològica sobre l'estructura social. Marx i Weber seran els pares dels dos grans models d'interpretació sociològica de l'estructura social. S'abordaran les característiques principals i els autors que han desenvolupat les correlatives teories posteriorment.

L'**ocupació** acostuma a utilitzar-se com a indicador de classe social, tanmateix hi ha múltiples factors que condicionen l'accés dels individus als **recursos** o les **desavantatges** socials relatives a la seva classe social. No podem oblidar que a banda dels factors lligats al treball hi ha **elements culturals** que tenen una forta influència en la posició de classe.

L'anàlisi de l'estratificació s'ha expressat tradicionalment des d'un punt de vista masculí. Desgranarem la qüestió de **gènere** per conèixer quins elements responen a desavantatges o diferències de classe i fins a quin punt en les societats contemporànies el gènere influeix en l'estructura social independentment de la classe.

Objectius acadèmics de l'assignatura

1. Posseir i utilitzar els conceptes específics de la matèria.
2. Conèixer i interpretar els efectes dels canvis i les permanències socials en l'àmbit de l'estructura social.
3. Enquadrar les accions en el marc de la Carta de Drets Humans referents a la igualtat i a la justícia (social, de gènere i ètnica) i per a la promoció dels valors democràtics i d'una cultura de pau.
4. Disposar d'una base de coneixements amb criteris científics i tècnics per a l'anàlisi dels fets socials.
5. Aplicar els coneixements a la pràctica de manera professional i rigorosa.

6. Desenvolupar un coneixement interdisciplinari.
7. Posseir capacitat crítica de síntesi i de recerca de la informació tant en l'àmbit bibliogràfic com webgràfic.
8. Saber confeccionar documents: síntesis crítiques, exposicions, informes i treballs adequadament argumentats de forma oral i escrita.
9. Conèixer usos i possibilitats de les TIC's.
10. Saber desenvolupar estratègies de treball cooperatiu, col·laboratiu i en equip.

Competències

- Posseir i utilitzar els conceptes específics de la matèria.
- Conèixer els referents en les Ciències Socials i Humanes que aporten al treball social elements de comprensió de la realitat social.
- Mostrar respecte als drets fonamentals d'igualtat entre homes i dones, a la promoció dels Drets Humans i als valors propis d'una cultura de pau i de valors democràtics.
- Identificar, analitzar i avaluar els problemes i necessitats socials presents en la societat.
- Investigar fenòmens i escenaris on hi pot haver necessitat d'intervenció social.
- Discernir el coneixement científic del coneixement l'ideològic, l'opinió, l'estereotip i el prejudici.
- Tenir capacitat crítica d'anàlisi i de síntesi.
- Posseir capacitat de recerca de la informació.
- Posseir una bona comprensió i expressió oral i escrita d'exposició i argumentació.
- Saber identificar, resoldre problemes i prendre decisions argumentades.
- Tenir capacitat i habilitat per treballar en equip.
- Aplicar els coneixements a la pràctica de manera professional i rigorosa.
- Desenvolupar un coneixement interdisciplinari.

Continguts fonamentals de l'assignatura

._ Índex de continguts.

1. GPS
2. IDENTITAT
  - Av. Inicial
3. Alguns conceptes previs.
  - Estructura social
    - José Santiago
    - S. Giner
4. Estudi condicions de vida de les classes socials.
  - Pioners: Le Play
  - PaD
  - Martínez Celorrio i Marín Saldo
    - Vídeo Tezanos i la Classe Mitjana
    - Cat Radio i Martínez Celorrio
    - Intermedio: barrio rico _ barrio pobre.
5. Cap on anem els i les occidentals?
  - Trilogia JF Tezanos
  - Estudi BBVA
  - Adelantado (Societat, Estat i Mercat)
  - V. Navarro
    - Capitalismo, una historia de amor. (M. Moore)
    - Un exemple d'anàlisi: Estat del Benestar i Salut (M. Moore)
      - Sickco

- Herrera: "No se privatiza la Sanidad, se utiliza gestión privada en la Sanidad pública"
- 'MODELO ALZIRA' "Privatizar la sanidad pública no sale más barato"
- [Desconstruint el conseller Boi Ruiz \(elcritic.cat\)](#)
  - <https://youtu.be/y4Y45DBw40E>

6. Anàlisi de les dinàmiques estructurals

- H. Kerbo: història de l'estratificació.
- Marx, Weber i Durkheim.
- Funcionalistes.
- Neomarxistes i neoweberians.
- Bourdieu i Savage
- Marina Subirats.

7. La societat civil organitzada: sindicats, grups de pressió, portes giratòries, think tank...

- Kerbo: el procés de legitimació del sistema capitalista.
- Naomi Klein
- Eva Kaili
- Dani el Roig
- Los negocios de Bruselas
- Espacio disponible.
- Utopies realitzables.
- Navarro: explotacions de classe, de gènere i de medi ambient.
- Navarro: un projecte emancipador.

8. Breus: gènere, etarisme i etnicitat

- Lensky: poder y privilegio.
- José Saturnino Martínez García
- 8M...
- J. Garreta et cols.,
- IOE et al.,
  - El tren de la memòria.
  - Cuestión de genes

9. Educació a la societat capitalista: vivint en context meritocràtic o bé classista?

- Estudi de Etxebarria Zabalza.
- Mariano Fernandez Enguita.
- Rafael Feito.
- J. Ruíz Herrero
- Carlos Lerena.
- Estudis de mobilitat.

10. Breu anàlisi estructural social a través del consum, de l'ús de la llengua, etc.,

- Elzo: estils educatius familiars.
- Estudis sobre consums culturals.

Annexos

- Explicació de les activitats a fer per superar la matèria.
  - Tasques individuals.
  - Tasques grupals.
  - Examen.
  - Tasques voluntàries (per poder millorar la nota final o bé aprovar la matèria).
- Recursos per poder fer una recerca social estructural per enquesta.

Eixos metodològics de l'assignatura

Teoria sociològica (grup gran)

El gruix del temps dedicat a grup gran serà del tipus classe magistral.

Pràctiques aplicades (grups mitjans)

Des del punt de vista dels continguts i el programa de l'assignatura, l'espai de pràctiques amb grups mitjans vol familiaritzar els i les estudiants de treball social a les principals aportacions sobre processos d'estructuració de la desigualtat social des d'una dimensió aplicada.

Les sessions pràctiques previstes del curs, ens permetran vincular la teoria sociològica de l'estructuració social amb un espai de debat i reflexió sobre diversos casos de desigualtat social que ens trobem en les nostres societats complexes a dia d'avui.

- Al campus virtual trobareu tota la documentació i informació relativa a l'assignatura, consulteu-lo freqüentment per accedir als diferents materials que s'hi penjaran.

- Les indicacions pertinents del curs també es notificaran via campus virtual.

- Al servei de reproducció de la facultat (copisteria) trobareu les lectures obligatòries que són necessàries per al seguiment de l'assignatura i al sakai les que son recomanables per poder ampliar i també desenvolupar la part més pràctica.

Pla de desenvolupament de l'assignatura

SESSIÓ	MODALITAT (P/NP)	DESCRIPCIÓ	OBJECTIUS	TASQUES PROFESSOR/A	TASQUES ALUMNES	Recomanacions	% AVALUACIÓ
1 8 hores	P	TEMES 1/2/3	Tots	Presentació assignatura. Reflexió sobre l'aportació de l'assignatura al Treball Social Lectura i comentari crític de les lectures	Seguiment, reflexió i participació a classe. Anàlisi crítica de les lectures.	S'avaluarà positivament: La presència i participació activa a classe.	0

SESSIÓ	MODALITAT (P/NP)	DESCRIPCIÓ	OBJECTIUS	TASQUES PROFESSOR/A	TASQUES ALUMNES	Recomanacions	% AVALUACIÓ
2 8 hores	P	TEMES 4/5	Tots	Exposició de continguts. Comentari crític de lectures.	Seguiment, reflexió i participació a classe. Anàlisi crítica de les lectures	S'avaluarà positivament: La presència i participació activa a classe.	0
3 8 hores	P	TEMA 6	Tots	Exposició de continguts. Comentari crític de lectures	Seguiment, reflexió i participació a classe. Anàlisi crítica de les lectures. Entrega de les dues tasques individuals.	S'avaluarà positivament: La presència i participació activa a classe.	20 11
4 8 hores	P	TEMA 7	Tots	Exposició de continguts. Comentari crític de lectures	Seguiment, reflexió i participació a classe. Anàlisi crítica de les lectures.	S'avaluarà positivament: La presència i participació activa a classe.	
5 8 hores	P	TEMES 8/9/10	Tots	Exposició de continguts. Comentari crític de lectures	Seguiment, reflexió i participació a classe. Anàlisi crítica de les lectures.	S'avaluarà positivament: La presència i participació activa a classe. Entrega i presentació de les tasques grupals.	30 10

Sistema d'avaluació

Per aprovar l'assignatura és indispensable superar el 50% de cada evidència proposada.

Les tasques voluntàries seran la base per establir si la nota final es pot arrodonir a l'alça o bé aprovar la matèria.

Igualment, en aquest punt també cal insistir que pot ser pertinent alguna informació (per ex., data límit d'entrega d'una activitat) durant el curs. Fet que serà comunicat a través del campus virtual.

•
TUTORIES: A concretar amb el professor. Una manera és fer-ho prèviament per correu electrònic. Dídac Mateo: dmateo@pip.udl.cat

Les tasques o evidències (en llenguatge bolonyès) a avaluar i superar per poder aprovar la matèria es componen de tres blocs (amb diferents valors de la nota final): 1) tasques individuals (20% + 10%); 2) tasques grupals (30% + 10%) i 3) examen (30%).

Per aprovar la matèria cal superar totes les parts (el valor de les tasques voluntàries, ser la base per poder recuperar parts de la matèria o bé arrodonir bones notes).

No hi haurà recuperació de cap de les parts, però sí que podeu usar **les tasques voluntàries** tant per superar la prova parcial (en els casos en que la nota parcial hagi quedat en un 4 o per damunt) com per arrodonir la nota a l'alça.

Les tasques voluntàries es defensaran en les hores de grup mitjà uns dies després de penjar les notes (excepte la 3a, que ho farem en els dies previs a l'examen). Hi haurà encara una 4a oportunitat (amb la tasca voluntària de perfilar socialment al profe i a vosaltres mateixos en funció d'un tipus de consum cultural –el musical-) que es farà un cop sabem les notes finals i d'interès per a aquelles persones que, al final de tot plegat, encara tinguin possibilitats de superar la matèria o bé arrodonir-la.

Les tasques voluntàries no les avaluaré prèviament sinó que, qui les necessiti defensar, ho farà oralment davant del grup i jo avaluaré llavors.

Les tasques voluntàries tindran data límit de presentació (igual que les obligatòries) a través del campus (on aniré obrint les activitats).

CONCEPTES A RECERCAR VOLUNTÀRIAMENT A ESTRUCTURA SOCIAL DEL GRAU DE TREBALL SOCIAL 22_23

Alguns potser trobareu més material en castellà... (i el podeu usar com a criteri de recerca)

Bloc I (a presentar al mateix temps que la tasca individual)	Bloc II (... tasca grupal)	Bloc III (... dues setmanes abans de l'examen)
<ol style="list-style-type: none"> 1. Estructura social 2. Cultura occidental 3. OCDE 4. Societat de classes 5. Societat estamental 6. Estatus	<ol style="list-style-type: none"> 1. Teorema de Thomas 2. Efecte Mateo 3. Meritocràcia 4. Grup de pressió 5. Think tank 6. Porta giratòria 7. Privatitzar 8. Desregular 9. Estat del benestar	<ol style="list-style-type: none"> 1. Populisme 2. Alterglobalització 3. Ttip 4. Troika 5. Homes de negre (troika) 6. Democràcia liberal 7. Oligarquia isonòmica

I un plus per practicar anàlisis a l'estil Bourdieu i Savage. A respondre, segons els estudis de consum cultural que teniu al dossier:

- Quin tipus de consumidor (musical) soc (el profe, vull dir)?
- A quina classe social pertanyo actualment?

- I les dues mateixes per a vosaltres (la 2a, si no sou autònoms/emancipats, podeu prendre com a referència els vostres progenitors i la 1a poseu alguns exemples).

A classe anirà posant un resum d'una llista de cançons que penjaré al sakai i que he escoltat amb certa assiduitat i potser us pot ajudar a fer el compendi més ràpid i us estalvia el calvari d'escoltar-ne la resta per a aquelles persones que odiïn (els haters, una espècie en e-evolució i que Depêche Mode es preguntava perquè en "people are people") aquesta proposta.

TASQUES OBLIGATÒRIES INDIVIDUALS.

Atès que la manera habitual d'analitzar l'estructura social és a través de les estadístiques, aquestes es poden generar per registres (tipus idescat) o bé per estudis amb qüestionaris per enquestes representatives a la població.

En aquesta primera tasca, hauràs de construir 5 preguntes aptes per introduir en un qüestionari vàlid per poder fer aquests tipus d'estudis.

Com es controla aquesta aptitud?

De dues maneres (què haure de fer?):

- Pas 1. De què vull parlar, de què m'interessa interrogar la població...? la millor estratègia científica és la de llegir sobre el tema. Què s'ha estudiat i que s'ha trobat al respecte de manera que en el pas 2 les preguntes tinguin fonament d'interès científic i analític. Per ex., per saber si tenen més por les noies que els nois a l'hora de passar en solitari per un carrer fosc...
- Pas 2. Construir 5 preguntes aptes per poder fer un estudi social estructural. Com veurem a grups mitjans, caldrà que siguin (ja que només us en demano 5) el més riques possibles quan a informació que poden recollir. Per tant, evitar preguntes vagues, contradictòries, esbiaixades, etc., així com les que només recullen opcions binàries (sí/no) o escalades (molt, bastant, poc, gens...). Les més riques, aquelles que tenen una bona llista d'opció de resposta (única o múltiple), que, a més a més, poden tenir l'opció de triar el grau d'acord, satisfacció, etc., de cada ítem.

Total de la prova: 20% del pes de la nota de la matèria.

I sense deixar aquest apartat de feina individual, la segona tasca consisteix en buscar textos penjats al sakai i anar a la bibliografia i busqueu:

- O bé més textos del/la mateix/a auto/ra sobre el problema recercat.
- O bé més textos d'altres autors/res referenciats en la bibliografia i que també investiguen sobre el fenomen.

Un cop heu fet aquesta recerca, cal que destaqueu uns 10 passatges (un parell de paràgrafs) de 5 textos sobre el problema que us interessa remarcar. És la manera que té la ciència de construir marcs teòrics a l'hora d'encarar una recerca científica.

Total de la prova: 10% del pes de la nota de la matèria.

TASQUES GRUPALS OBLIGATÒRIES

En un equip de un màxim de 5 participants, heu de fer una breu recerca per enquesta amb qüestionari (poden usar les xarxes socials per a fer -ne difusió).

Aquest qüestionari contindrà 10 preguntes (més les nominals sexe, edat – si cal – i lloc de naixement – si cal, si estudies o treballes, etc.).

Podeu usar les que hagueu elaborat en la tasca individual, si us van bé.

En aquesta part heu de generar preguntes que puguin establir almenys 5 relacions significatives a nivell d'anàlisi social estructural.

Si els passatges de les lectures que havíeu fet a la part individual no us donen per establir aquestes relacions, aprofundi més en aquestes lectures o bé busqueu-ne de noves.

Heu de poder establir relacions del tipus “les dones solen ser més ¿?, que els homes”, o “les persones que no es declaren creients solen ser més favorables a legalitzar ¿?”, o “les persones que han respòs ser molt d'esquerres son més partidàries de defensar ¿?, que no pas les que responen ser de dretes”.

I tot això ho haureu de defensar davant del grup classe.

Aquesta part suposa un valor d'un 30% de la nota final.

L'altra part de la nota grupal sortirà de la vostra capacitat per fer d'avaluadores del treball d'un altre grup. A sorteig, de cada exposició hi haurà un grup que haurà d'avaluar-la al final i ho haurà de fer amb criteris estructurals socials. No tant de “ho han fet molt bé”, “no han llegit”, etc., sinó de “nosaltres potser també haguéssim tingut en compte la variable edat i no només la de gènere”, o “considerem que la relació entre joves i consum de drogues no es pot fer amb una pregunta del tipus que heu fet sinó que caldria afegir...”

Aquesta part suposa un valor d'un 10% de la nota final.

TASCA OBLIGATORIA: EXAMEN

La darrera prova obligatòria consisteix en demostrar que sabeu usar el material contingut al dossier, doncs el podreu dur el dia de l'examen. No seran preguntes de resposta única i teniu algun exemple penjat al sakai.

Aquesta part suposa un valor d'un 30% de la nota final.

Bibliografia i recursos d'informació

- ALABART, A. GARCÍA, S. GINER, S. (1994) *Clase, poder y ciudadanía*, ed. Siglo XXI de España, Madrid.
- BORDERIAS C. CARRASCO, C. ALEMANY, C (comp) (1994) *Las mujeres y el trabajo. Rupturas*

conceptuales, ed. Icaria, Barcelona.

- **CARABAÑA, J.** (1995) *Desigualdad y clases sociales. Un seminario en torno a E. Olin Wright*, Fundación Argentaria, ed. Visor, Madrid.
- **CARABAÑA, J. DE FRANCISCO, A.** (1993) *Teorías contemporáneas sobre las clases sociales*, ed. Pablo Iglesias, Madrid.
- **CHODOROV, N.** (1984) *El ejercicio de la maternidad. Psicoanálisis y sociología de la maternidad y paternidad en la crianza de los hijos*, ed. Gedisa, Barcelona.
- **CROMPTON, R.** (1994) *Clase y estratificación. Una introducción a los debates actuales*, ed. Tecnos, Madrid.
- **DEL CAMPO, S.** (1988) *Tratado de Sociología*, ed. Taurus, Madrid. (vol. I y II)
- **FEITO ALONSO, R.** (1995) *Estructura social contemporánea. Las clases sociales en los países industrializados*, s. XXI de España ed. Madrid.
- **GIDDENS, A.** (1996) *La estructura de clases en las sociedades avanzadas*, ed. Alianza, Ed. Madrid.
- **GINER, S.** (1994) "Clase, poder y privilegio" a Valcárcel, A. (comp.) *El concepto de*
- **GINER, S.** (2001) *Sociología*, ed. Península.
- **GINER, S. LAMO DE ESPINOSA, E. TORRES, C.** (eds) (1998) *Diccionario de Sociología*, ed. Alianza, Madrid.
- **GONZÁLEZ, J. J.** (2008) *Tres décadas de cambio social en España*, ed. Alianza, Madrid.
- **HILLMANN K. H.** (2001) *Diccionario enciclopédico de Sociología*, ed. Herder, Barcelona.
- **IZQUIERDO, M. J.** (1998b) *El malestar en la desigualdad*, ed. Cátedra, Madrid.
- **KERBO, H.R.** (1999) *Estratificación social y desigualdad. El conflicto de clases en perspectiva histórica y comparada*, ed. McGraw Hill, Madrid.
- **LENSKI, G.E.** (1993) *Poder y privilegio. Teoría de la estratificación social*, ed. Paidós, Barcelona.
- **MAYORAL, D.** (2007) "La organización social del género" en MERINO, R. DE LA FUENTE, G. *Sociología de la intervención social y educativa*, ed. Complutense, Madrid, pp.182-221.
- **MORELL, A.** (2002) *La legitimación social de la pobreza*, ed. Anthropos, Barcelona.
- **OLIN WRIGHT, E.** (1994) *Clases*, ed. Siglo XXI de España ed., Madrid.
- **PARKIN, F.** (1984) *Marxismo y teoría de clases*, ed. Espasa Calpe, Madrid.
- **PARSONS, T.**(1999) *El sistema social*, ed. Alianza, Madrid.
- **PEREZ DIAZ, V. ALVAREZ-MIRANDA, B. CHULIA, E.** (2004) *La immigració musulmana a Europa. Turcs a Alemanya, Algerians a França i marroquins a Espanya*, ed. Fundació La Caixa, Col. Estudis Socials, n.15.
- **RAMBLA X.** (2008) *Les fractures de l'estructura social*, Servei Publicacions Universitat Autònoma de Barcelona.
- **RAMBLA X.** (2008) *Les fractures de l'estructura social*, Servei Publicacions Universitat Autònoma de Barcelona.
- **SAGREGA, M.** (1992) *El edadismo contra "jóvenes" y "viejos". La discriminación*
- **SAMPER, LI. Et alii** (2000) *Continuïtats i canvi en l'estructura social a Lleida (1960-1990)*, ed. Pagès, Lleida.
- **SUBIRATS, J.** (2004) *Pobresa i exclusió social. Una anàlisi de la realitat espanyola i europea*, ed. Fundació La Caixa, Col. Estudis Socials, n.16
- **TORREBADELLA, L. TEJERO, E.** (2009) "Pobresa i exclusió social" a SUBIRATS, M. *la societat catalana 2009*, ACS, Barcelona, p. 227-248.
- **VALCÁRCEL, A.** (comp.) (1994) *El concepto de igualdad*, ed. Pablo Iglesias, Madrid.
- **VVAA** (1999) *Les desigualtats socials a Catalunya*, ed. Mediterrània, Barcelona.
- **VVAA** (2008) Informe FOESSA, Fundación FOESSA.
- **VVVV.** (2007) "Nuevas migraciones, nuevas aproximaciones sociológicas" a PAPERS 85, UAB, Barcelona.

<http://www.fuhem.es/>

<http://www.foessa.es/>

http://obrasocial.lacaixa.es/ambitos/estudiossociales/estudiossociales_es.html

<http://www.fbofill.cat/>

www.ine.es

www.idescat.cat

www.cis.es

www.ceo.gencat.cat

<http://www.sobrevulnerables.es>

estudis socials BBVA